

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51



Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial Board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová, Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek
Software Software	Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU Image Manipulation Program, 2.6.1 GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis Support System, 6.3.0 Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46 Kolektiv autorů 2005: L ^A T _E X 2 _ε
Fotografie na obálce Cover Photography	Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“ u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček. <i>A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.</i>
Adresa redakce Adress	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno E-mail: pv@iabno.cz Webové stránky s pokyny pro autory: http://www.iabno.cz/pv

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.



Obr. 9. Pasohlávky. Část fortifikace římské opevněné báze na Hradisku u Mušova.

Abb. 9. Pasohlávky. Teil der Fortifikation der römischen befestigten Basis am Burgstall bei Mušov.

dii S. Klanicové v tomto svazku). K zástavbě této osady patřily nadzemní kúlové stavby, klasické zahloubené polozemnice a sídlištní jámy různých forem. Ve výplních objektů byly již v roce 2006 zajištěny mj. nálezy germánské a římsko-provinciální keramiky, fragmenty římských pálených cihel, označených kolkem 10. římské legie, a početný soubor kovových předmětů. Tyto nálezy mj. dosvědčují, že obyvatelé osady se podíleli na destrukci římských staveb na nedalekém Hradisku u Mušova.

Do doby římské, přesněji do období markomanských válek se hlásí též mimořádně významné objekty odkryté již na katastrálním území zaniklé obce Mušova, na východním okraji prozkoumané trasy. Objekty K127, K128, K181 a K182 představují relikty opevnění (obr. 9) a vnitřní zástavby římské centrální vojenské báze na Hradisku u Mušova (srov. Komoróczy 2008). Jejich charakteristika a vyhodnocení bude zveřejněno v samostatné studii v blízké budoucnosti.

*Balázs Komoróczy, Soňa Klanicová,
Sandra Sázalová, Marek Vlach*

Literatura

Komoróczy, B. 2003: Římské cihly na Hradisku u Mušova. *Zprávy památkové péče* 63, 2003/2, 66–77.

Komoróczy, B. 2008: Hradisko (Burgstall) u Mušova ve světle výzkumů v letech 1994–2007. In: E. Droberjar, B. Komoróczy, D. Vachůtová (eds.): *Barbarská sídliště. Chronologické, ekonomické a historické aspekty jejich vývoje ve světle nových archeologických výzkumů (Archeologie Barbarů 2007)*. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 37, 391–438.

Resumé

Pasohlávky (Kataster Pasohlávky, Kataster Mušov, Bez. Břeclav), „U Vodárny, Hradisko-Burgstall, Za Tuchnou“. Während der Rettungsgrabung des Archäologischen Instituts der Akademie der Wissenschaften CR Brno im Jahr 2008 wurde die etwa 2,2 km lange

Trasse einer künftigen Straße untersucht. Es wurde dabei u.a. zahlreichen Objekte der Römischen Kaiserzeit gefunden. Nach der vorläufigen Klassifizierung lassen sich die Objekte Nr. K44, K45, K46, K47, K52, K53, K54, K55, K56, K57, K62 und K163 als Bestandteile der schon im Jahre 2006 am Rande der Gemeinde Pasohlávky entdeckten großflächigen germanischen Siedlung aus der Zeit des späten 2. und frühen 3. Jh. interpretieren. Im östlichen Teil der untersuchten Trasse wurden Teile der Fortifikation und Innenbebauung der römischen befestigten Basis am Burgstall bei Mušov aus der Zeit der Markomannenkriege entdeckt.

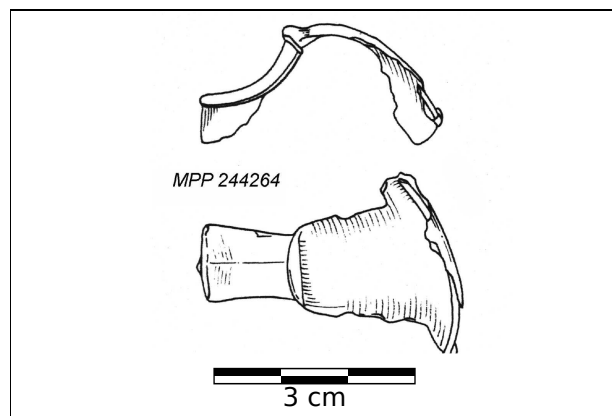
PROSTĚJOV (K. Ú. ŽEŠOV, OKR. PROSTĚJOV)

„Dlouhé padělky“. Doba římská. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Na podzim roku 2009 byl realizován povrchový průzkum v blízkém okolí plánované trasy dešťového odkanalizování ČSPH společnosti ÖMV na tzv. „žešovském kopci“ při rychlostní komunikaci směřující od Brna k Olomouci. Tento byl doplněn o prospekci detektory kovu (Garrett ACE 250 se standardní cívkou 9 × 6" s časovým rozsahem cca 2 hod.). Jediným takto získaným archeologicky významným nálezem je torzo bronzové spony náležející do doby římské.

Místo nálezu (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-12, bod o souřadnicích 393 mm od Z a 124 mm od J sekční čáry) najdeme na úpatí k severovýchodu exponovaného svahu vystupujícího nad rovinaté terény Romžské nivy, a to na vrstevnici s nadmořskou výškou 222 metrů. Jedná se o dosud neregistrovanou archeologickou lokalitu (srov. Šrot 1975, 56).

Prezentované šatní spínadlo (obr. 10) patří patrně k tzv. sponám s očky, což je poměrně archaický typ objevující se ve 2., ale už i v 1. století po Kristu. V Almgrenově třídění jde o typy A 45 až A 53 (Peškař 1972, 70–73, Taf. 4–9). Velmi podobné jsou ovšem i tzv. spony vendické, které se podstatně odlišují ve tvaru vinutí, což je konstrukční část, která u žešovského artefaktu chybí. Tento druh spon je ovšem poměrně vzácný, takže se v určení přikláníme



Obr. 10. Žešov. Bronzová spona z doby římské.

Abb. 10. Žešov. Bronzefibel aus der römischen Kaiserzeit.

spíše k prvnímu z uvedených typů, který je v nálezech daleko častější.

1. Tělo bronzové spony s očky?, vinutí a jehla nejsou dochovány. Délka 37 mm, inv. č. 244264 (obr. 10).

Pavel Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

Peškař, I. 1972: *Fibeln aus der römischen Kaiserzeit in Mähren*. Praha.

Šrot, J. 1975: Místopis archeologických tratí okresu Prostějov dle nálezů Červinkových, Gottwaldových, Dobešových, Všetickových, Skutilových, aj. Rukopis uložený v Muzeu Prostějovska v Prostějově.

Resumé

Prostějov (Kat. Žešov, Bez. Prostějov). „Dlouhé pa-dělky“. Römische Kaiserzeit. Einzelfund. Oberflächensammlung.

ROUSÍNŮV (OKR. VYŠKOV)

Rousínov – Autobusový terminál. Starší doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při budování nového autobusového terminálu v Rousínově bylo zachyceno při jihovýchodním okraji historického jádra města na levém břehu Habrovanského potoka, nedaleko jeho soutoku s Rakovcem v nadmořské výšce 234–238 m polykulturní sídliště. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-41-24, se nachází mezi body 151:073, 144:079, 137:089, 138:090, 146:080, 15:085, 157:080 mm od Z:J s.č.

Vedle objektů z neolitu, eneolitu a doby laténské se zde nacházely i dvě chaty, které obsahovaly keramický materiál ze starší doby římské.

Klára Rybářová

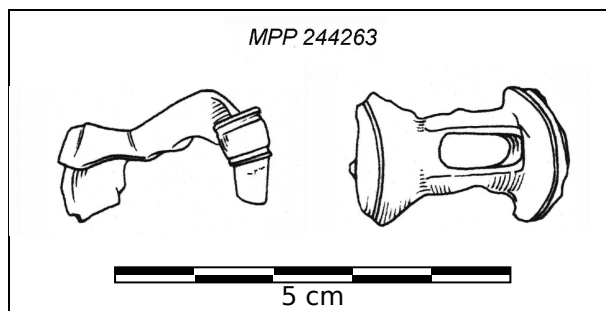
Resumé

Rousínov (Bez. Vyškov). Buserminál. Ältere Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

SMRŽICE (OKR. PROSTĚJOV)

„Záolešní u mostu“. Doba římská. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově.

Na podzim roku 2009 byl realizován povrchový průzkum polohy „Záolešní u mostu“ s cílem blíže datovat obecně pravěké objekty a žárový hrob zachycené záchran-ným archeologickým výzkumem již v letech 1988 až 1989 (Šmíd 1993, 105) a případně tak stanovit jejich vztah k sídlišti střední a mladší doby bronzové, jež bylo zjiš-těno v sousední trati „Záolešní na stezkách“ (k objektu středodunajské mohylové kultury podrobněji např. Stuchlík, Šmíd 1998). Tato akce byla doplněna o prospekci de-tektořů kovu (Garrett ACE 250 se standardní cívkou 9 × 6" a White's Classic ID model Blue Max 950 s časovým rozsahem cca 10 hod.). Mezi kovovými artefakty byly



Obr. 11. Smržice. Římská spona typu A 129.
Abb. 11. Smržice. Römische Fibel – Typ A 129.

však získány „pouze“ předměty z dosud nezaznamena-ných etap osídlení tohoto prostoru (starší doba bronzová?, doba římská a středověk).

Místo nálezu římské spony (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-07, bod o souřadnicích 227 mm od Z a 274 mm od J sekční čáry) najdeme na pravém břehu říčky Ro-mže, na hřbetu mírné sprašové návěje, v nadmořské výšce 231 m.

Objevené šatní spínadlo (obr. 11) patří k poměrně vzác-nému typu spon A 129 s prolamovaným lučičkem. Uve-deným artefaktem se v nedávné době podrobněji zabýval například J. Tejral (2006, 150, Abb. 22) a nové moravské nálezy pak předložila práce M. Čizmáře a kolektivu (2009, 150, obr. 9), která znásobila jejich dosavadní evi-denci v pramenných fondech. Kus pocházející od Smržic je tak vůbec prvním podchyceným nálezem spony A 129 z geografického prostoru střední Moravy, čímž se výrazně rozšiřuje dosud známá oblast jejich výskytu.

1. Drobná bronzová spona s prolamovaným lučičkem (typ A 129). Délka 27 mm, inv. č. 244263 (obr. 11).

Pavel Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

Čizmář, M., Čizmářová, J., Kejzlar, M., Kolníková, E. 2009: Detektorová prospekce archeologic-kých lokalit na Moravě v roce 2008. *Přehled vý-zkumů* 50, 139–152, Brno.

Stuchlík, S., Šmíd, M. 1998: Nálezy mohylové kultury ze Smržic. *Pravěk NŘ* 7, 1997, 245–254, Brno.

Šmíd, M. 1993: Záchranný výzkum na stavbě vodovod-ního přivaděče pro Prostějov-západ na katastru obce Smržice (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 1989, 105–106, Brno.

Tejral, J. 2006: Die germanische Giessereiwerkstatt in Pasohlávky (Bez. Břeclav). Ein Beitrag zur Frage der Fernhandels- und Kulturbezie-hungen nach den Markomannenkriegen. *Památky archeologické* 97, 133–170.

Resumé

Smržice (Bez. Prostějov). „Záolešní u mostu“. Rö-mische Kaiserzeit. Einzelfund. Oberflächensammlung.